ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)
της 25ης Μαρτίου 2004 *

Στην υπόθεση C-71/02,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Oberster Gerichtshof (Αυστρία) προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογή του άρθρου 234 ΕΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

Herbert Karner Industrie-Auktionen GmbH

και

Troostwijk GmbH,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία του άρθρου 28 ΕΚ,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους C. W. A. Timmermans, προεδρεύοντα του πέμπτου τμήματος, A. Rosas (εισηγητή) και S. von Bahr, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: S. Alber,
γραμματέας: M. F. Contet, κύρια υπάλληλος διοικήσεως,

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

— η Herbert Karner Industrie-Auktionen GmbH, εκπροσωπούμενη από τον M Kajaba, Rechtsanwalt,

— η Troostwijk GmbH, εκπροσωπούμενη από τον A. Frauenberger, Rechtsanwalt,

— η Αυστριακή Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την C. Pesendorfer,

— η Σουηδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την A. Falk,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τους U. Wölker και J. C. Schieferer,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις προφορικές παρατηρήσεις της Herbert Karner Industrie-Auktionen GmbH, εκπροσωπούμενης από τον δικηγόρο M. Kajaba, της Troostwijk GmbH, εκπροσωπούμενης από τον δικηγόρο A. Frauenberger, της Αυστριακής Κυβερνήσεως, εκπροσωπούμενης από τον T. Kramler, της Σουηδικής Κυβερνήσεως, εκπροσωπούμενης από την A. Falk, και της Επιτροπής, εκπροσωπούμενης από τον J. C. Schieferer, κατά τη συνεδρίαση της 26ης Φεβρουαρίου 2003,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 8ης Απριλίου 2003,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με διάταξη της 29ης Ιανουαρίου 2002, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 4 Μαρτίου 2002, το Oberster Gerichtshof υπέβαλε, κατ' εφαρμογή του άρθρου 234 ΕΚ, προδικαστικό ερώτημα ως προς την ερμηνεία του άρθρου 28 ΕΚ.

2 Το ερώτημα αυτό ανέκυψε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ της Herbert Karner Industrie-Auktionen GmbH (στο εξής: Karner) και της Troostwijk GmbH (στο εξής: Troostwijk), εταιριών εξουσιοδοτημένων να προβαίνουν στην πώληση κινητών αγαθών μέσω πλειστηριασμών, με αντικείμενο την εκ μέρους της δεύτερης εξ αυτών διαφημίσεως για την πώληση εμπορευμάτων προερχομένων από πτώχευση.

Το νομικό πλαίσιο

Η κοινοτική κανονιστική ρύθμιση

3 Δυνάμει του άρθρου 28 ΕΚ, απαγορεύονται μεταξύ των κρατών μελών οι ποσοτικοί περιορισμοί επί των εισαγωγών καθώς και όλα τα μέτρα ισοδυνάμου αποτελέσματος. Πάντως, κατά το άρθρο 30 ΕΚ, παρόμοιες απαγορεύσεις ή περιορισμοί επί των εισαγωγών επιτρέπονται εφόσον δικαιολογούνται από ορισμένους λόγους αναγόμενους σε θεμελιώδεις επιταγές αναγνωριζόμενες από το κοινοτικό δίκαιο και δεν αποτελούν ούτε μέσο αυθαιρέτων διακρίσεων ούτε συγκεκαλυμμένο περιορισμό στο εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών.

4 Η οδηγία 84/450/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 10ης Σεπτεμβρίου 1984, σχετικά με την παραπλανητική διαφήμιση και τη συγκριτική διαφήμιση (ΕΕ L 250, σ. 17), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 97/55/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 6ης Οκτωβρίου 1997 (ΕΕ L 290, σ. 18, στο εξής: οδηγία 84/450), ορίζει στο άρθρο 1 αυτής το αντικείμενό της ως εξής:

«Σκοπός της παρούσας οδηγίας είναι η προστασία των καταναλωτών και των προσώπων που ασκούν εμπορική, βιομηχανική, βιοτεχνική ή ελευθέρια επαγγελματική δραστηριότητα, καθώς και η προστασία των συμφερόντων του κοινού γενικά από την παραπλανητική διαφήμιση και τις αθέμιτες συνέπειές της [...]».

5 Το άρθρο 2, σημείο 2, της οδηγίας 84/450 ορίζει ως «παραπλανητική διαφήμιση» «κάθε διαφήμιση που με οποιονδήποτε τρόπο, συμπεριλαμβανομένης της παρουσιάσεώς της, παραπλανά ή ενδέχεται να παραπλανήσει τα

πρόσωπα στα οποία απευθύνεται και στη γνώση των οποίων περιέρχεται και που, εξαιτίας του απατηλού χαρακτήρα της, είναι ικανή να επηρεάσει την οικονομική συμπεριφορά τους ή που για τους αυτούς λόγους αυτούς βλάπτει ή ενδέχεται να βλάψει έναν ανταγωνιστή».

6 Το άρθρο 3 της οδηγίας 84/450 διευκρινίζει ότι, προκειμένου να εκτιμηθεί αν μια διαφήμιση είναι παραπλανητική, λαμβάνονται υπόψη όλα τα στοιχεία της. Η εν λόγω διάταξη απαριθμεί ορισμένα ενδεικτικά στοιχεία που πρέπει να λαμβάνονται συναφώς υπόψη, όπως, ιδίως, η γεωγραφική καταγωγή ή η εμπορική προέλευση του επίδικου αγαθού.

7 Κατά το άρθρο 7 αυτής, η οδηγία 84/450 δεν εμποδίζει τη διατήρηση ή θέσπιση εκ μέρους των κρατών μελών διατάξεων με σκοπό τη διασφάλιση, σε θέματα παραπλανητικής διαφημίσεως, ευρύτερης προστασίας υπέρ των καταναλωτών και των λοιπών προσώπων στα οποία αναφέρεται η οδηγία.

Η εθνική κανονιστική ρύθμιση

8 Το άρθρο 2, παράγραφος 1, του Bundesgesetz gegen den unlauteren Wettbewerb (νόμου κατά του αθέμιτου ανταγωνισμού), της 16ης Νοεμβρίου 1984 (BGBl., 1984/448, στο εξής: UWG), προβλέπει γενική απαγόρευση παροχής, στα πλαίσια των εμπορικών σχέσεων, πληροφοριών δυναμένων να παραπλανήσουν το κοινό.

9 Το άρθρο 30, παράγραφος 1, του UWG απαγορεύει οποιαδήποτε αγγελία προς το κοινό ή οποιαδήποτε πληροφορία με προορισμό σημαντικό αριθμό προσώπων διά της παραπομπής στο γεγονός ότι συγκεκριμένο εμπόρευμα προέρχεται από πτώχευση, οσάκις το οικείο εμπόρευμα, παρά την ανωτέρω προέλευσή του, εντούτοις δεν αποτελεί πλέον τμήμα της πτωχευτικής περιουσίας.

Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

10 Οι εταιρίες Karner και Troostwijk ασκούν τη δραστηριότητά τους στον τομέα των πωλήσεων μέσω πλειστηριασμών και της εξαγοράς αποτελούντων προϊόν εκκαθαρίσεως αγαθών επιχειρήσεων.

11 Με σύμβαση πωλήσεως της 26ης Μαρτίου 2001, η Troostwijk απέκτησε, κατόπιν αδείας του επιληφθέντος της εκκαθαρίσεως δικαστή, τα αγαθά κατασκευαστικής εταιρίας υπό πτώχευση. Η Karner είχε εκδηλώσει επίσης το ενδιαφέρον της για την εξαγορά των εν λόγω αγαθών.

12 Η Troostwijk είχε την πρόθεση να εκποιήσει τα προερχόμενα από την πτωχευτική περιουσία αγαθά στα πλαίσια πωλήσεως μέσω πλειστηριασμού που επρόκειτο να πραγματοποιηθεί στις 14 Μαΐου 2001. Ανακοίνωσε τη σχετική πώληση σε κατάλογο πωλήσεως όπου διευκρινιζόταν ότι επρόκειτο για πώληση μέσω πλειστηριασμού κατόπιν πτωχεύσεως και ότι τα εμπορεύματα προέρχονταν από την περιουσία της πτωχεύσασας επιχειρήσεως. Το διαφημιστικό φυλλάδιο αποτέλεσε επίσης αντικείμενο καταχωρίσεως στο διαδίκτυο.

13 Κατά την Karner, οι διαφημιστικές αγγελίες της Troostwijk αντίκεινται στο άρθρο 30, παράγραφος 1, του UWG ως εκ του ότι δίδουν στο ενδιαφερόμενο κοινό την εντύπωση ότι πρόκειται για πώληση της περιουσίας του πτωχεύσαντος στην οποία προβαίνει το υπό δικαστηρίου οριζόμενο για τη διοίκηση της περιουσίας πρόσωπο. Ανεξάρτητα από τυχόν κίνδυνο να παραπλανήσουν το κοινό, οι εν λόγω αγγελίες αντίκεινται στους περί ανταγωνισμού κανόνες της Συνθήκης ΕΚ, παράλληλα δε είναι και παραπλανητικές κατά το άρθρο 2 του UWG.

14 Το Handelsgericht Wien (Αυστρία) εξέδωσε, κατόπιν αιτήσεως της Karner, στις 10 Μαΐου 2001 διάταξη ασφαλιστικών μέτρων εις βάρος της Troostwijk, την οποία υποχρέωσε, αφενός, να παύσει να προωθεί την πώληση των εμπορευμάτων διά της επικλήσεως του γεγονότος ότι αυτά προέρχονται από πτώχευση, στον βαθμό που δεν αποτελούν πλέον τμήμα της πτωχευτικής περιουσίας, αφετέρου, να προβαίνει, κατά την εκποίηση μέσω πλειστηριασμών, σε δημόσια δήλωση προς τους πιθανούς πελάτες, διευκρινίζοντάς τους, ιδίως, ότι η σχετική πώληση δεν χωρεί εξ ονόματος και για λογαριασμό του ορισθέντος από δικαστήριο και επιφορτισμένου με τη διοίκηση της περιουσίας προσώπου.

15 Η Troostwijk άσκησε έφεση κατά της ανωτέρω διατάξεως περί λήψεως ασφαλιστικών μέτρων ενώπιον του Oberlandesgericht Wien (Αυστρία), επικαλούμενη πλείονες λόγους και, ιδίως, αμφισβητώντας το συμβιβαστό του άρθρου 30, παράγραφος 1, του UWG προς το άρθρο 28 ΕΚ.

16 Μετά την απόρριψη της εφέσεώς της, η Troostwijk άσκησε στις 14 Νοεμβρίου 2001 ενώπιον του Oberster Gerichtshof αναίρεση. Υποστηρίζει ότι η απαντώσα στο άρθρο 30, παράγραφος 1, του UWG απαγόρευση αντίκειται στο άρθρο 28 ΕΚ και είναι ασυμβίβαστη προς το άρθρο 10 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, η οποία υπογράφηκε στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950 (στο εξής: ΕΣΔΑ), διάταξη αφορώσα την ελευθερία εκφράσεως.

17 Εκτιμώντας ότι το Δικαστήριο δεν είχε ακόμη αποφανθεί επί του ζητήματος της συμβατότητας εθνικής διατάξεως όπως είναι αυτή του άρθρου 30, παράγραφος 1, του UWG προς το άρθρο 28 ΕΚ, το Oberster Gerichtshof αποφάσισε να αναστείλει τη δίκη και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Έχει το άρθρο 28 ΕΚ την έννοια ότι αντιβαίνει στο άρθρο αυτό η εθνική ρύθμιση κατά την οποία η δημόσια γνωστοποίηση ή ανακοίνωση που προορίζεται για ευρύ κύκλο προσώπων και αφορά την πώληση εμπορευμάτων

που προέρχονται μεν από πτωχευτική περιουσία, αλλά δεν ανήκουν πλέον στην πτωχευτική περιουσία, απαγορεύεται να αναφέρει ότι το εμπόρευμα προέρχεται από πτωχευτική περιουσία, ανεξάρτητα από το αληθές του περιεχομένου της ανακοινώσεως;»

Επί του παραδεκτού

Παρατηρήσεις που κατατέθηκαν στο Δικαστήριο

18 Η Karner θεωρεί ότι η αίτηση περί εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως είναι απαράδεκτη. Κατ' αυτήν, τα πραγματικά περιστατικά της διαφοράς της κύριας δίκης ανάγονται σε αμιγώς εσωτερική κατάσταση, δεδομένου ότι οι διάδικοι της κύριας δίκης έχουν την έδρα τους στην Αυστρία, τα επίδικα εμπορεύματα κτήθηκαν κατόπιν πτωχεύσεως η οποία έλαβε χώρα στην επικράτεια του οικείου κράτους μέλους, ενώ οι διατάξεις του άρθρου 30, παράγραφος 1, του UWG αφορούν τους τύπους διαφημίσεως στην Αυστρία.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

19 Επιβάλλεται η υπόμνηση ότι το άρθρο 28 ΕΚ δεν μπορεί να αγνοηθεί με το αιτιολογικό απλώς και μόνον ότι στη συγκεκριμένη περίπτωση που έχει υποβληθεί στην κρίση του εθνικού δικαστηρίου όλα τα στοιχεία περιορίζονται στο εσωτερικό ενός και μόνον κράτους μέλους (βλ. απόφαση της 7ης Μαΐου 1997, C-321/94 έως C-324/94, Pistre κ.λπ., Συλλογή 1997, σ. I-2343, σκέψη 44).

20 Η ανωτέρω αρχή επιβεβαιώθηκε από το Δικαστήριο όχι μόνο στα πλαίσια υποθέσεων αφορωσών κατάσταση όπου ο επίδικος εθνικός κανόνας κατέληγε σε άμεση δυσμενή διάκριση έναντι των εισαγομένων από άλλα κράτη μέλη εμπορευμάτων (προαναφερθείσα απόφαση Pistre κ.λπ., σκέψη 44), αλλά και

επί καταστάσεων όπου ο εθνικός κανόνας ίσχυε αδιακρίτως επί των εθνικών προϊόντων καθώς και επί των εισαγομένων και υπό την έννοια αυτή υπήρχε κίνδυνος να αποτελέσει εν δυνάμει εμπόδιο στο ενδοκοινοτικό εμπόριο που διέπεται από το άρθρο 28 ΕΚ (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 5ης Δεκεμβρίου 2000, C-448/98, Guimont, Συλλογή 2000, σ. I-10663, σκέψεις 21 και 22).

21 Εν προκειμένω, δεν εμφαίνεται προδήλως ότι η ζητούμενη ερμηνεία του κοινοτικού δικαίου δεν είναι αναγκαία για τον εθνικό δικαστή (προαναφερθείσα απόφαση Guimont, σκέψη 23). Πράγματι, η απάντηση αυτή μπορεί να του είναι λυσιτελής προκειμένου να εκτιμήσει αν απαγόρευση όπως η προβλεπόμενη από το άρθρο 30, παράγραφος 1, του UWG συνιστά ενδεχομένως δυνητικό εμπόδιο του ενδοκοινοτικού εμπορίου που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 28 ΕΚ (βλ., επίσης, απόφαση της 13ης Ιανουαρίου 2000, C-254/98, TK-Heimdienst, Συλλογή 2000, σ. I-151, σκέψη 14).

22 Όπως προκύπτει από τις προεκτεθείσες σκέψεις, η αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως είναι παραδεκτή.

Επί της ουσίας

Παρατηρήσεις που κατατέθηκαν στο Δικαστήριο

23 Η Karner, η Αυστριακή και η Σουηδική Κυβέρνηση, καθώς και η Επιτροπή, εκτιμούν ότι η προβλεπόμενη στο άρθρο 30, παράγραφος 1, του UWG

απαγόρευση συνιστά μορφή πωλήσεως κατά την έννοια που του προσδίδει η απόφαση της 24ης Νοεμβρίου 1993, C-267/91 και C-268/91, Keck και Mithouard (Συλλογή 1993, σ. I-6097). Η οικεία διάταξη εφαρμόζεται αδιακρίτως επί των εθνικών και των εισαγομένων προϊόντων και δεν είναι ικανή να ενοχλήσει περισσότερο την πρόσβαση στην αγορά των τελευταίων σε σχέση προς τα εθνικά προϊόντα. Επομένως, δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 28 ΕΚ.

24 Σε περίπτωση, πάντως, κατά την οποία το Δικαστήριο θα έκρινε ότι το άρθρο 30, παράγραφος 1, του UWG συνιστά μέτρο ισοδυνάμου αποτελέσματος, κατά την έννοια του άρθρου 28 ΕΚ, η Karner, υποστηριζόμενη από την Αυστριακή και τη Σουηδική Κυβέρνηση, θεωρεί ότι η ανωτέρω διάταξη δικαιολογείται από επιτακτική ανάγκη προστασίας των καταναλωτών σύμφωνα με την καθιερωθείσα με την απόφαση της 20ής Φεβρουαρίου 1979, 120/78, Rewe-Zentral, επονομαζόμενη «Cassis de Dijon» (Συλλογή τόμος 1979/I, σ. 321). Η Σουηδική Κυβέρνηση επικαλείται επίσης την εντιμότητα των εμπορικών συναλλαγών.

25 Υπενθυμίζοντας τους όρους του άρθρου 7 της οδηγίας 84/450, η Αυστριακή Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι το άρθρο 30, παράγραφος 1, του UWG αποσκοπεί, προς το συμφέρον τόσο των καταναλωτών όσο και των τελούντων σε κατάσταση ανταγωνισμού επιχειρήσεων και του κοινού εν γένει, στην καταπολέμηση της παραπλανητικής διαφημίσεως.

26 Η Troostwijk υποστηρίζει ότι το άρθρο 30, παράγραφος 1, του UWG είναι ασυμβίβαστο τόσο προς το άρθρο 28 ΕΚ όσο και προς την οδηγία 84/450. Συγκεκριμένα, η εν λόγω εθνική διάταξη στερεί τον καταναλωτή από το πλεονέκτημα αληθών πληροφοριών και μπορεί να θίξει το ενδοκοινοτικό εμπόριο. Η μνεία της προελεύσεως ενός εμπορεύματος αφορά μία από τις ποιότητές του και όχι την εμπορευματοποίηση του προϊόντος. Η αναφορά αυτή, επομένως, δεν μπορεί να εκληφθεί ως μορφή πωλήσεως σύμφωνα με την προαναφερθείσα απόφαση Keck και Mithouard.

27 Κατά την Troostwijk, η εν λόγω διάταξη περιορίζει τη δυνατότητα διαχύσεως των διαφημιστικών πληροφοριών, η χρήση των οποίων είναι θεμιτή σε άλλα κράτη μέλη. Είναι προφανές ότι η διαφήμιση μιας προσφοράς πωλήσεως, όπως αυτή στα πλαίσια της κύριας δίκης, δεν μπορεί να περιορίζεται στο έδαφος ενός μόνον κράτους μέλους. Συγκεκριμένα, τυχόν διαφοροποίηση των εν λόγω πληροφοριών ανάλογα με τα εμπλεκόμενα κράτη μέλη είναι ανέφικτη σε επίπεδο Διαδικτύου, δεδομένου ότι η χρήση του τρόπου αυτού επικοινωνίας δεν περιορίζεται σε μία και μόνον περιφέρεια.

28 Όσον αφορά το συμβιβαστό του άρθρου 30, παράγραφος 1, του UWG προς την οδηγία 84/450, η Troostwijk ισχυρίζεται ότι η οδηγία καθιερώνει μερική εναρμόνιση και επιτρέπει στα κράτη μέλη να διατηρούν και να θεσπίζουν διατάξεις σκοπούσες στη διασφάλιση ευρύτερης προστασίας των καταναλωτών. Η εν λόγω διάταξη δεν εξυπηρετεί τον στόχο της προστασίας των καταναλωτών στον βαθμό που «απαγορεύει αληθή διαφημιστικά μηνύματα».

29 Τέλος, η Troostwijk εκτιμά ότι η εν λόγω διάταξη είναι ασυμβίβαστη προς το άρθρο 10 της ΕΣΔΑ σχετικά με την ελευθερία εκφράσεως, δεδομένου ότι ο περιορισμός της δεν μπορεί να δικαιολογείται παρά μόνον αν η έκφραση της αληθείας υπάρχει περίπτωση να θέσει, ακόμη και σε μια δημοκρατική κοινωνία, σε σοβαρό κίνδυνο υπέρτερης σημασίας ατομικό ή συλλογικό δικαίωμα.

Απάντηση του Δικαστηρίου

30 Προκαταρκτικώς, επιβάλλεται η υπόμνηση ότι, όπως προκύπτει από τον φάκελο που διαβίβασε στο Δικαστήριο το αιτούν δικαστήριο, το άρθρο 30,

παράγραφος 1, του UWG θεμελιώνεται στο τεκμήριο ότι οι καταναλωτές προτιμούν να αγοράζουν εμπορεύματα που πωλεί σύνδικος πτωχεύσεως στα πλαίσια πτωχεύσεως, επειδή προσβλέπουν σε αγορές με πλεονεκτικές τιμές. Ενώπιον διαφημίσεως αφορώσας πώληση εμπορευμάτων που προέρχονται από πτώχευση, είναι δυσχερώς γνωστόν αν η πώληση οργανώνεται από το ορισθέν υπό δικαστηρίου για τη διοίκησή της πρόσωπο ή από έτερο που απέκτησε το εμπόρευμα από την περιουσία του πτωχεύσαντος. Η εν λόγω διάταξη σκοπεί στην αποφυγή της περιπτώσεως οι επιχειρηματίες να εκμεταλλεύονται προς όφελός τους την τάση αυτή των καταναλωτών.

31 Καίτοι αληθεύει ότι η περί της προστασίας των καταναλωτών στα πλαίσια της πωλήσεως εμπορευμάτων που προέρχονται από πτώχευση εθνικοί κανόνες δεν έχουν ως αντικείμενο εναρμόνιση σε κοινοτικό επίπεδο, γεγονός παραμένει ότι ορισμένες πτυχές αφορώσες τη διαφήμιση παρομοίων πωλήσεων ενδέχεται να εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 84/450.

32 Επιβάλλεται η υπόμνηση ότι η εν λόγω οδηγία θέτει ελάχιστα και αντικειμενικά κριτήρια βάσει των οποίων είναι δυνατόν να εκτιμηθεί αν διαφήμιση είναι παραπλανητική. Μεταξύ των διατάξεων της ανωτέρω οδηγίας καταλέγεται το άρθρο 2, σημείο 2, το οποίο ορίζει την έννοια της «παραπλανητικής διαφημίσεως» και το άρθρο 3, το οποίο προσδιορίζει τα στοιχεία που λαμβάνονται υπόψη προκειμένου να εκτιμηθεί αν συγκεκριμένη διαφήμιση προσλαμβάνει τον χαρακτήρα αυτό.

33 Χωρίς να απαιτείται η ενδελεχής ανάλυση του επιτευχθέντος με την οδηγία 84/450 βαθμού εναρμονίσεως, δεν αμφισβητείται ότι τα κράτη μέλη διαθέτουν την εξουσία, βάσει του άρθρου 7 αυτής, να διατηρούν ή να θεσπίζουν διατάξεις σκοπούσες στη διασφάλιση ευρύτερης προστασίας για τους καταναλωτές από εκείνη που προβλέπει η οδηγία.

34 Πάντως, προέχει η υπόμνηση ότι η εν λόγω εξουσία πρέπει να ασκείται στα πλαίσια του σεβασμού της θεμελιώδους αρχής της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων, έκφραση της οποίας αποτελεί η απαντώσα στο άρθρο 28 ΕΚ απαγόρευση των ποσοτικών περιορισμών κατά την εισαγωγή, καθώς και όλων των μέτρων ισοδυνάμου αποτελέσματος μεταξύ των κρατών μελών (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 26ης Σεπτεμβρίου 2000, C-23/99, Επιτροπή κατά Γαλλίας, Συλλογή 2000, σ. I-7653, σκέψη 33).

35 Πρώτον, πρέπει να προσδιοριστεί αν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 28 ΕΚ εθνική κανονιστική ρύθμιση, όπως είναι αυτή του άρθρου 30, παράγραφος 1, του UWG, η οποία απαγορεύει οποιαδήποτε αναφορά στο γεγονός ότι το επίδικο εμπόρευμα προέρχεται από πτώχευση οσάκις, μέσω αγγελιών προς το κοινό ή πληροφοριών που απευθύνονται σε ευρύ αριθμό προσώπων, γνωστοποιείται η πώληση εμπορευμάτων προερχομένων από πτώχευση αλλά μη ανηκόντων στην περιουσία του πτωχεύσαντος.

36 Συναφώς, επιβάλλεται η υπόμνηση ότι, κατά πάγια νομολογία, κάθε εμπορική κανονιστική ρύθμιση των κρατών μελών που είναι ικανή να εμποδίσει άμεσα ή έμμεσα, πραγματικά ή δυνητικά, το ενδοκοινοτικό εμπόριο πρέπει να λογίζεται ως μέτρο αποτελέσματος ισοδυνάμου προς ποσοτικούς περιορισμούς και υπό την έννοια αυτή απαγορεύεται από το άρθρο 28 ΕΚ (βλ., ιδίως, αποφάσεις της 11ης Ιουλίου 1974, 8/74, Dassonville, Συλλογή τόμος 1974, σ. 411, σκέψη 5, της 19ης Ιουνίου 2003, C-420/01, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλογή 2003, σ. I-6445, σκέψη 25, και προαναφερθείσα απόφαση TK-Heimdienst, σκέψη 22).

37 Στη σκέψη 16 της προαναφερθείσας αποφάσεως Keck και Mithouard το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι η εφαρμογή εθνικών διατάξεων που περιορίζουν ή απαγορεύουν ορισμένες μορφές πωλήσεως, αφενός, εφαρμοζόμενες έναντι όλων των επιχειρηματιών που ασκούν τη δραστηριότητά τους στο εθνικό έδαφος και, αφετέρου, επηρεάζουσες κατά τον ίδιο τρόπο, τόσο νομικώς όσο

και πραγματικώς, την εμπορία των εγχωρίων προϊόντων και των προϊόντων προελεύσεως άλλων κρατών μελών δεν είναι ικανή να επηρεάσει άμεσα ή έμμεσα, πραγματικά ή δυνητικά, το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών, κατά την έννοια της καθιερωθείσας με την προαναφερθείσα απόφαση Dassonville νομολογίας.

38 Ακολούθως, το Δικαστήριο χαρακτήρισε ως διατάξεις διέπουσες τις μορφές πωλήσεως, κατά την έννοια της προαναφερθείσας αποφάσεως Keck και Mithouard, διατάξεις αφορώσες τον τόπο και τις ώρες πωλήσεως ορισμένων προϊόντων, καθώς και τη διαφήμιση αυτών και ορισμένων μεθόδων εμπορίας (βλ., ιδίως, αποφάσεις της 15ης Δεκεμβρίου 1993, C-292/92, Hünermund κ.λπ., Συλλογή 1993, σ. I-6787, σκέψεις 21 και 22; της 2ας Ιουνίου 1994, C-401/92 και C-402/92, Tankstation 't Heukske και Boermans, Συλλογή 1994, σ. I-2199, σκέψεις 12 έως 14, και προαναφερθείσα απόφαση TK-Heimdienst, σκέψη 24).

39 Επιβάλλεται η υπόμνηση ότι το άρθρο 30, παράγραφος 1, του UWG σκοπεί στη ρύθμιση των διαφημιστικών αναφορών που μπορούν να γίνονται σε σχέση με την εμπορική προέλευση των εμπορευμάτων που αποτελούν προϊόν πτωχεύσεως, οσάκις δεν αποτελούν πλέον τμήμα της περιουσίας του πτωχεύσαντος. Υπό τις περιστάσεις αυτές, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι παρόμοια διάταξη δεν ανάγεται στις προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούν τα εν λόγω εμπορεύματα, αλλά διέπει την εμπορία τους. Κατά συνέπεια, πρέπει να θεωρηθεί ως αφορώσα μορφές πωλήσεως κατά την έννοια της προαναφερθείσας αποφάσεως Keck και Mithouard.

40 Όπως προκύπτει από την προαναφερθείσα απόφαση Keck και Mithouard, τέτοια μορφή πωλήσεως, πάντως, δεν μπορεί να εκφεύγει της προβλεπόμενης από το 28 ΕΚ απαγορεύσεως, παρά μόνον εφόσον πληρούνται οι δύο απαντώσες στη σκέψη 37 της παρούσας αποφάσεως προϋποθέσεις.

41 Όσον αφορά την πρώτη εκ των δύο προϋποθέσεων, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι το άρθρο 30, παράγραφος 1, του UWG εφαρμόζεται αδιακρίτως επί όλων των ενδιαφερομένων επιχειρηματιών που ασκούν τη δραστηριότητά τους στο αυστριακό έδαφος, είτε είναι ημεδαποί είτε αλλοδαποί.

42 Όσον αφορά τη δεύτερη προϋπόθεση, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι το άρθρο 30, παράγραφος 1, του UWG δεν προβλέπει, σε αντίθεση προς τις εθνικές διατάξεις που ήσαν επίδικες στα πλαίσια των υποθέσεων επί των οποίων εκδόθηκαν οι αποφάσεις της 9ης Ιουλίου 1997, C-34/95 έως C-36/95, De Agostini και TV-Shop (Συλλογή 1997, σ. I-3843), και της 8ης Μαρτίου 2001, C-405/98, Gourmet International Products (Συλλογή 2001, σ. I-1795), πλήρη απαγόρευση μορφής προωθήσεως εντός κράτους μέλους προϊόντος που πωλείται εκεί νομίμως. Απαγορεύει απλώς να γίνεται αναφορά, οσάκις απευθύνεται σε ευρύ αριθμό προσώπων, στο γεγονός ότι εμπόρευμα προέρχεται από πτώχευση εφόσον δεν αποτελεί πλέον τμήμα της περιουσίας του πτωχεύσαντος, και τούτο για λόγους αφορώντες την προστασία των καταναλωτών. Καίτοι αληθεύει ότι η απαγόρευση αυτή είναι κατ' αρχήν ικανή να περιορίσει τον συνολικό όγκο των πωλήσεων εντός του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους και, κατά συνέπεια, να μειώσει και τον όγκο πωλήσεων των εμπορευμάτων που προέρχονται από άλλα κράτη μέλη, εντούτοις δεν θίγει σοβαρότερα την εμπορία των προϊόντων καταγωγής των τελευταίων έναντι των εγχωρίων προϊόντων. Εν πάση περιπτώσει, κανένα στοιχείο από τον διαβιβασθέντα στο Δικαστήριο από το αιτούν δικαστήριο φάκελο δεν επιτρέπει να συναχθεί ότι η εν λόγω απαγόρευση επάγεται παρόμοιο αποτέλεσμα.

43 Υπό τις περιστάσεις αυτές, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, όπως υπογράμμισε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 66 των προτάσεών του, οι δύο προβλεπόμενες από την προαναφερθείσα απόφαση Keck και Mithouard προϋποθέσεις, οι οποίες παρατίθενται στη σκέψη 37 της παρούσας αποφάσεως, πληρούνται απολύτως στη υπόθεση της κύριας δίκης. Επομένως, εθνική διάταξη όπως αυτή του άρθρου 30, παράγραφος 1, του UWG δεν θίγεται από την απαγόρευση του άρθρου 28 ΕΚ.

44 Δεύτερον, επιβάλλεται η εξέταση των επιχειρημάτων της Troostwijk, σύμφωνα με τα οποία το άρθρο 30, παράγραφος 1, του UWG, αφενός, περιορίζει τη μετάδοση των διαφημιστικών μηνυμάτων που είναι νόμιμα εντός άλλων κρατών μελών και, αφετέρου, είναι ασυμβίβαστο με την αρχή της ελευθερίας της εκφράσεως, την οποία κατοχυρώνει το άρθρο 10 της ΕΣΔΑ.

45 Όσον αφορά το πρώτο επιχείρημα, επιβάλλεται να ερμηνευθεί ως αφορών το ζήτημα αν περιορισμός της διαφημίσεως, όπως είναι ο προβλεπόμενος στο άρθρο 30 του UWG, προσκρούει στο άρθρο 49 ΕΚ σχετικά με την ελεύθερη παροχή των υπηρεσιών.

46 Οσάκις εθνικό μέτρο ανάγεται τόσο στην ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων όσο και στην ελεύθερη παροχή των υπηρεσιών, το Δικαστήριο το εξετάζει, κατ' αρχήν, υπό το φως μιας μόνον από τις δύο αυτές θεμελιώδεις ελευθερίες αν αποδεικνύεται ότι, υπό τις περιστάσεις που ισχύουν εν προκειμένω, η μία εξ αυτών είναι όλως δευτερεύουσα έναντι της ετέρας και μπορεί να υπαχθεί σ' αυτήν (βλ., υπό την έννοια αυτή, αποφάσεις της 24ης Μαρτίου 1994, C-275/92, Schindler, Συλλογή 1994, σ. I-1039, σκέψη 22, και της 22ας Ιανουαρίου 2002, C-390/99, Canal Satélite Digital, Συλλογή 2002, σ. I-607, σκέψη 31).

47 Υπό τις περιστάσεις που διέπουν την υπόθεση της κύριας δίκης, η μετάδοση διαφημιστικών μηνυμάτων δεν αποτελεί αυτοσκοπό. Πράγματι, συνιστά δευτερεύον στοιχείο έναντι της πωλήσεως των επιδίκων εμπορευμάτων. Επομένως, η πτυχή της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων υπερισχύει εκείνης της ελεύθερης παροχής των υπηρεσιών. Άρα, δεν συντρέχει εξέταση του άρθρου 30, παράγραφος 1, του UWG υπό το φως του άρθρου 49 ΕΚ.

48 Όσον αφορά το δεύτερο επιχείρημα της Troostwijk σχετικά με το σύννομο της επίδικης κανονιστικής ρυθμίσεως προς την ελευθερία εκφράσεως, επιβάλλεται η υπόμνηση ότι, κατά πάγια νομολογία, τα θεμελιώδη δικαιώματα αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα των γενικών αρχών του δικαίου, την τήρηση του οποίου διασφαλίζει το Δικαστήριο, και ότι, συναφώς, το Δικαστήριο εμπνέεται από τις κοινές συνταγματικές παραδόσεις των κρατών μελών καθώς και από τα ενδεικτικά στοιχεία που παρέχουν οι αφορώσες την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου διεθνείς πράξεις στις οποίες συνεργάστηκαν ή προσχώρησαν τα κράτη μέλη. Η ΕΣΔΑ ενέχει υπό την έννοια αυτή ιδιαίτερη σημασία (βλ., ιδίως, αποφάσεις της 18ης Ιουνίου 1991, C-260/89, ERT, Συλλογή 1991, σ. I-2925, σκέψη 41, της 6ης Μαρτίου 2001, C-274/99 P, Connolly κατά Επιτροπής, Συλλογή 2001, σ. I-1611, σκέψη 37, της 22ας Οκτωβρίου 2002, C-94/00, Roquette Frères, Συλλογή 2002, σ. I-9011, σκέψη 25, και της 12ης Ιουνίου 2003, C-112/00, Schmidberger, Συλλογή 2003, σ. I-5659, σκέψη 71).

49 Κατά πάγια επίσης νομολογία, οσάκις εθνική κανονιστική ρύθμιση εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου, το Δικαστήριο, επιλαμβανόμενο προδικαστικώς, οφείλει να παρέχει όλα τα αναγκαία ερμηνευτικά στοιχεία για την εκτίμηση, εκ μέρους του εθνικού δικαστηρίου, της συμφωνίας της κανονιστικής αυτής ρυθμίσεως προς τα θεμελιώδη δικαιώματα, τον σεβασμό των οποίων διασφαλίζει ο κοινοτικός δικαστής (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 29ης Μαΐου 1997, C-299/95, Kremzow, Συλλογή 1997, σ. I-2629, σκέψη 15).

50 Καίτοι η αρχή της ελευθερίας εκφράσεως αναγνωρίζεται ρητώς με το άρθρο 10 της ΕΣΔΑ και συνιστά βασικό θεμέλιο μιας δημοκρατικής κοινωνίας, εντούτοις, όπως προκύπτει από την παράγραφο 2 του ιδίου άρθρου, η ως άνω ελευθερία δύναται να αποτελέσει αντικείμενο ορισμένων περιορισμών που δικαιολογούν στόχοι γενικού συμφέροντος, καθ' ο μέτρο οι εν λόγω παρεκκλίσεις προβλέπονται από τον νόμο, έχουν ως αφετηρία έναν ή περισσότερους θεμιτούς σκοπούς ενόψει της εν λόγω διατάξεως και αναγκαίους σε μια δημοκρατική κοινωνία, ήτοι δικαιολογουμένους από επιτακτική κοινωνική ανάγκη και, ιδίως, είναι ανάλογες προς τον επιδιωκόμενο θεμιτό σκοπό (βλ., υπό την έννοια αυτή, αποφάσεις της 26ης Ιουνίου 1997, C-368/95, Familiapress, Συλλογή 1997, σ. I-3689, σκέψη 26, της 11ης Ιουλίου 2002, C-60/00, Carpenter, Συλλογή 2002, σ. I-6279, σκέψη 42, και προαναφερθείσα απόφαση Schmidberger, σκέψη 79).

51 Δεν αμφισβητείται ότι η εξουσία εκτιμήσεως που διαθέτουν οι αρμόδιες αρχές, όσον αφορά το ζήτημα του προσδιορισμού του σημείου της δέουσας ισορροπίας μεταξύ της ελευθερίας εκφράσεως και των προαναφερθέντων στόχων ποικίλλει για κάθε ένα από τους σκοπούς που δικαιολογούν τον περιορισμό του δικαιώματος και σύμφωνα με τη φύση των εμπλεκομένων δραστηριοτήτων. Όταν η άσκηση της ελευθερίας δεν συμβάλλει σε ένα διάλογο γενικού ενδιαφέροντος, επιπλέον δε εντάσσεται σε πλαίσιο όπου τα κράτη μέλη διαθέτουν ορισμένο περιθώριο εκτιμήσεως, ο έλεγχος περιορίζεται σε εξέταση του ευλόγου και αναλογικού χαρακτήρα της παρεμβάσεως. Αυτό συμβαίνει και στην περίπτωση της εμπορικής χρήσεως της ελευθερίας εκφράσεως, ιδίως σε τομέα τόσο περίπλοκο και εμφανίζοντα τόσες διακυμάνσεις όπως είναι η διαφήμιση (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 23ης Οκτωβρίου 2003, C-245/01, RTL Television, μη δημοσιευθείσα ακόμη στη Συλλογή, σκέψη 73, καθώς και ΕΔΔΑ, αποφάσεις Markt intern Verlag GmbH και Klaus Beermann,

της 20ής Νοεμβρίου 1989, *Recueil des arrêts et décisions* A.165, § 33, και VGT Verein gegen Tierfabriken κατά Ελβετίας, της 28ης Ιουνίου 2001, *Recueil des arrêts et décisions* 2001-VI, § 69 έως 70).

52 Εν προκειμένω, εμφαίνεται ότι, ενόψει των νομικών και πραγματικών περιστατικών που χαρακτηρίζουν την κατάσταση που έδωσε λαβή για τη διαφορά της κύριας δίκης και του περιθωρίου εκτιμήσεως που διαθέτουν τα κράτη μέλη, περιορισμός της διαφημίσεως, όπως ο προβλεπόμενος στο άρθρο 30 του UWG, είναι εύλογος και αναλογικός, ενόψει των επιδιωκομένων από τη διάταξη αυτή θεμιτών σκοπών, ήτοι εκείνων της προστασίας του καταναλωτή και της εντιμότητας των εμπορικών συναλλαγών.

53 Ενόψει του συνόλου των προηγηθεισών σκέψεων, επιβάλλεται να δοθεί στο υποβληθέν ερώτημα η απάντηση ότι δεν προσκρούει στο άρθρο 28 ΕΚ εθνική κανονιστική ρύθμιση η οποία, ανεξάρτητα από την αλήθεια της πληροφορίας, απαγορεύει οποιαδήποτε αναφορά στο γεγονός ότι το επίδικο εμπόρευμα προέρχεται από πτώχευση οσάκις, μέσω αγγελιών προς το κοινό ή πληροφοριών που απευθύνονται σε ευρύ αριθμό προσώπων, γνωστοποιείται η πώληση εμπορευμάτων προερχομένων από πτώχευση αλλά μη ανηκόντων στην περιουσία του πτωχεύσαντος.

Επί των δικαστικών εξόδων

54 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η Αυστριακή και η Σουηδική Κυβέρνηση, καθώς και η Επιτροπή, οι οποίες κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η διαδικασία της κύριας δίκης έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

κρίνοντας επί του ερωτήματος που του υπέβαλε, με διάταξη της 29ης Ιανουαρίου 2002, το Oberster Gerichtshof, αποφαίνεται:

Δεν προσκρούει στο άρθρο 28 ΕΚ εθνική κανονιστική ρύθμιση η οποία, ανεξάρτητα από την αλήθεια της πληροφορίας, απαγορεύει οποιαδήποτε αναφορά στο γεγονός ότι το επίδικο εμπόρευμα προέρχεται από πτώχευση οσάκις, μέσω αγγελιών προς το κοινό ή πληροφοριών που απευθύνονται σε ευρύ αριθμό προσώπων, γνωστοποιείται η πώληση εμπορευμάτων προερχομένων από πτώχευση αλλά μη ανηκόντων στην περιουσία του πτωχεύσαντος.

Timmermans Rosas von Bahr

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 25 Μαρτίου 2004.

Ο Γραμματέας

R. Grass

Ο Πρόεδρος

Β. Σκουρής